

Nr 824

Av herr **Braconier**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 141, med förslag till lag om behörighet att utöva läkaryrket m. m.

Kungl. Maj:ts proposition nr 141 innehåller två skilda lagförslag, det ena avseende behörighet att utöva läkaryrket, det andra förbud i vissa fall mot verksamhet på hälsovårdens och sjukvårdens område, d. v. s. mot kvacksalveri. Det förra lagförslaget har föregåtts av ett nordiskt utredningsarbete syftande till att skapa en gemensam nordisk arbetsmarknad för läkare, men beträffande det senare har något sådant samarbete i stort sett icke kommit till stånd. Nordiska rådet avgav i november 1959 en rekommendation (rek. nr 19/1959), vari rådet uppmanade regeringarna att vidtaga erforderliga åtgärder för att få till stånd en mera likartad lagstiftning i fråga om behörighet att utöva läkekonsten. Bakom rekommendationen låg önskemål om mera enhetliga bestämmelser i Norden rörande kvacksalveriet. Rekommendationen omnämndes i propositionen, men den torde icke ha inkommit till departementet vid sådan tidpunkt att utrymme fanns för mera ingående nordiska överläggningar.

Departementschefen anser sig emellertid ha tillgodosett rådets rekommendation genom att i lagförslaget förbud stadgas för utländsk medborgare att utöva sådan verksamhet varom lagen handlar, d. v. s. kvacksalveri mot ersättning. Genom detta förbud förhindras i annat nordiskt land verksamma kvacksalvare, som ej är svenska medborgare, att bedriva kvacksalveri i vårt land. På grund av att likartade regler finns i övriga länder blir resultatet, som departementschefen påpekar, att en kvacksalvare i ett nordiskt land icke kan flytta över sin verksamhet till annat nordiskt land, när han finner sina möjligheter alltför begränsade i hemlandet.

Denna lösning av ett nordiskt samarbetsspörsmål är knappast den vanliga. I allmänhet brukar beträffande frågor av denna art likställighet mellan nordiska medborgare eftersträvas. Departementschefen, som inte synes främmande för tanken på ett allmänt förbud mot kvacksalveri i ett senare skede, har måhända ansett sig kunna inleda en utveckling i denna riktning genom att till en början förbjuda utländska medborgare, däribland även nordiska, att bedriva kvacksalveri i Sverige. Om senare samma förbud kommer att gälla även svenska medborgare, skulle önskad likställighet skapas mellan svenska medborgare och medborgare i övriga nordiska länder!

Vad som ur nordisk synpunkt bör eftersträvas är emellertid icke endast att förhindra kvacksalvare från ett nordiskt land att utöva sin verksamhet i ett annat utan även att såvitt möjligt göra innehållet i de materiella reglerna rörande kvacksalveriet så likartade som möjligt. Önskvärdheten härav framstår som uppenbar, då man skapar en gemensam nordisk arbetsmarknad för läkare. Det synes då naturligt att även det för lekmän icke tillåtna området begränsas på i huvudsak likartat sätt överallt i Norden.

För närvarande föreligger icke oväsentliga skiljaktigheter mellan reglerna i de olika länderna. Längst har utvecklingen nått på Island, där i realiteten allt kvacksalveri är förbjudet och läkarkonstens utövande förbehållits de medicinskt utbildade. I Finland är allt yrkesmässigt kvacksalveri samt därjämte vissa andra former förbjudna, medan man i Danmark och Norge har följt den principen att bl. a. behandlingen av vissa sjukdomar samt användningen av vissa behandlingsformer absolut förbjudits. (Om de nordiska ländernas regler se närmare Nordiska rådet 1959, s. 954—957 och 968—970.)

Det bidrag, som från svensk sida skulle kunna lämnas till en inter-nordisk utjämning av denna lagstiftning, synes i främsta rummet vara att man övervägde att överge den svenska lagstiftningens begränsning till att gälla endast kvacksalveri mot ersättning. Man borde kunna i Norden enas om ett absolut förbud mot behandling av vissa sjukdomar liksom mot utövning av vissa behandlingsmetoder. Det synes rimligt och i sak riktigt att över huvud taget all behandling av t. ex. tuberkulos, cancer och epidemiska sjukdomar vore förbjuden för andra än medicinskt utbildade, även om den inte sker mot ersättning.

I detta sammanhang bör även optikerfrågan beaktas. Finlands regering har nyligen för riksdagen lagt fram ett lagförslag om auktorisation av optiker i Finland. Det synes önskvärt, att även denna fråga togs upp på nordisk bas och att man nådde fram till en likartad lösning. Departementschefen förefaller icke vara främmande för tanken på ett auktorisationsförfarande även i Sverige.

I propositionen behandlas även motsvarande fråga rörande de utbildade psykologernas terapeutiska verksamhet. Nordiska rådet har även på denna punkt rekommenderat regeringarna ett samarbete (se rek. nr 11/1958), bl. a. beträffande auktorisation av psykolog. Också detta spörsmål synes snarast böra upptagas till behandling på nordisk bas. Dessa problem äger så till vida sammanhang med kvacksalverilagstiftningen, som en förutsättning för ett mera generellt förbud mot kvacksalveriet torde vara att frågorna om såväl optikernas som psykologernas ställning först vunnit en lösning.

I den mån icke redan nu en närmare anpassning av de svenska reg-

lerna till övriga nordiska länder är möjlig, torde överläggningar med dessa böra upptagas om saken.

Under återopandande av det anförda hemställes,

att riksdagen i samband med behandlingen av förslaget till lag om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälsovårdens och sjukvårdens område måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att ett nordiskt lagstiftningssamarbete upptages beträffande kvacksalveri och om legitimation av optiker och psykologer.

Stockholm den 3 maj 1960

Jean Braconier